

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ «ЗЕЛЕНОГО» БАНКІНГУ ЯК СКЛАДОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Л. Г. Соляник, к. е. н., професор, НТУ «Дніпровська політехніка», solianyk.l.h@ntnu.one, orcid.org/0000-0003-3291-3931,

О. В. Крылова, к. т. н., доцент, НТУ «Дніпровська політехніка», krylova.o.v@ntnu.one, orcid.org/0000-0003-2091-4320,

А. О. Позднякова, магістрант, НТУ «Дніпровська політехніка», pozdniakova.a.o@ntnu.one, orcid.org/0009-0007-9364-0013

Методологія дослідження. Дослідження фінансових інструментів «зеленого» банкінгу в умовах післявоєнного відновлення України здійснювалося з використанням як загальнонаукових, так і спеціальних методів пізнання. Теоретичну та науково-методологічну базу дослідження склали основи фінансової науки та банківської справи. Для оцінювання рівня кредитування та фінансування «зеленої» економіки в довоєнний період були використані офіційні статистичні дані Національного банку України. Застосовувалися статистичні і графічні методи для аналізу цих даних. Метод узагальнення був використаний для визначення зовнішніх та внутрішніх факторів, які можуть впливати на розвиток «зеленої» економіки та її банківського фінансування.

Результати. Досліджено особливості та проблеми функціонування «зеленої» економіки та впливу на неї банківської системи України в період глобальних економічних та політичних викликів. З'ясовано, що ефективне функціонування банківської системи має важливе значення для розвитку «зеленого» фінансування. Виявлено, що банківське фінансування «зеленої» економіки є дуже вразливим до коливань на світових та національних енергетичних ринках. Важливим результатом дослідження є визначення основних шляхів діяльності банків для формування ефективного «зеленого» банкінгу з метою подолання негативного впливу воєнного стану в Україні, пошкодження енергетичної системи та подальшого післявоєнного відновлення. Встановлено, що банківські установи можуть використовувати міжнародний досвід банківського фінансування розвитку «зеленої» економіки з метою забезпечення швидкого та ефективного післявоєнного відновлення енергетичної системи країни та економіки в цілому.

Новизна. Визначено основні аспекти «зеленого» банкінгу, його вплив на сталість розвитку, а також основні напрями розвитку банківської системи України щодо ефективного фінансування «зелених» проєктів у післявоєнному відновленні країни.

Практична значущість. Висвітлено перспективи застосування інструментів «зеленого» банкінгу для сприяння сталому розвитку та відновленню України після військового конфлікту.

Ключові слова: «зелений» банкінг, стале фінансування, «зелені» інвестиції, стале відновлення, післявоєнне відновлення.

Постановка проблеми. Сьогодні воєнний стан вносить додаткові ризики та обмеження, особливо в контексті гарантій та застав за кредитами, проте, використання спеціальних інструментів, аналогічних пільгового цільового рефінансування та пом'якшення

вимог до застав може сприяти підтримці бізнесу та відновленню економіки. Післявоєнне відновлення є надзвичайно важливим етапом для країни, яка зазнала військового конфлікту. Однією з ключових складових ефектив-

ного відновлення є використання сталих та інноваційних фінансових інструментів. Сучасні виклики зміни клімату створюють потребу у спрямованій на сталість економіці, а «зелений» банкінг може виступити як сильний каталізатор цього процесу.

На сьогодні можливості національної банківської системи в умовах воєнного стану та реконструкції економіки мають визначальну роль. Наявність ефективної банківської системи може грати критичну роль у забезпеченні стабільності та відновленні економіки після конфлікту шляхом розширення кредитної підтримки та активізація кредитування. Фінансова та кредитна підтримка підприємств та «зелених» проектів через банківську систему допомагає стимулювати інвестиції та економічний розвиток у післявоєнному відновленні країни. [1].

Загалом, активна роль банківської системи, Національного банку та використання практичних кейсів інших країн може сприяти ефективній підтримці економіки в умовах воєнного стану та сприяти швидкому відновленню та розбудові після періоду конфлікту [2].

Процес впровадження фінансових інструментів для розвитку «зеленої» економіки потребує постійного аналізу, ретельного вивчення та наукових досліджень для визначення шляхів і методів їх застосування в комерційних операціях суб'єктів ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток «зеленої» економіки вимагає вирішення фінансових питань щодо її інвестування, особливо у післявоєнному відновленні. У цьому контексті фінансова складова відокремлена від економічного, соціального та екологічного аспектів. Багато вітчизняних і зарубіжних вчених присвятили себе вивченню сутності «зеленої» економіки: Дж. Д. Сеш, Дж. Шмідт-Трауб [3], М. І. Карлін [4], О. М. Сущенко [5], А. Ю. Фролов [6], та інші.

Різноманітні питання впливу банків та банківського кредитування на процес розвитку «зеленої» економіки розглядаються у дослідженнях таких українських вчених, як: Краснова І. В. [7], Коваленко В. В. [8], Кучер Л. Ю., Кучер А. В., Тріпілець О. В. [9] та інших. Проте питання про роль банківського кредитування в «зелену» економіку післявоєнної відбудови ще не систематизовані,

тільки набувають своєї форми і потребують нового осмислення.

Формулювання мети статті. Стаття присвячена дослідженню впливу банків на «зелену» економіку України періоду відновлення після війни. Мета дослідження полягає в визначенні перспектив банківського фінансування проектів, спрямованих на стале та екологічно чисте відновлення країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Місце банківської системи України в післявоєнній відбудові країни має вирішальне значення для економічного та соціального відновлення, яка є ключовим гравцем у фінансовому розвитку та сприяє сталому відновленню економіки.

Процес розвитку механізмів фінансування для відновлення України після війни буде відбуватися з певною повільністю. Руйнування та втрати внаслідок конфлікту продовжують збільшуватися, вартість відновлення України протягом наступних 10 років перевищить 400 млрд доларів за оцінками Світового банку. США та інші партнери вже оголосили про свою готовність надавати допомогу для відновлення інфраструктури [10].

Не зважаючи на продовження бойових дій та повітряні атаки Росії на українські міста, економіка України відзначається поступовим відновленням. Очікується, що у 2023 році реальний ВВП зросте на 2%. Розширення очікувань населення та зростання державних витрат, підкріплені значними міжнародними допомогамі, утримуватимуть попит на споживчий ринок (табл. 1).

Але водночас варто зауважити, що руйнування виробничих потужностей і інфраструктури, зокрема енергетичної, продовжує обмежувати економічну активність. Відновлення цих сфер потребує значних ресурсів. Економіка продовжує мати збитки від війни та залишається вразливою до безпекових ризиків, які суттєво обмежують інвестиційну активність. За таких обставин, через повільне відновлення економіки, попит на банківські послуги, включаючи кредити, залишається досить обмеженим.

Банки готові надавати кредити бізнесу переважно в рамках державних програм підтримки, а саме за рахунок збільшення обсягу кредитів у рамках програми «Доступні кредити 5–7–9%» [10].

Поточні та прогнозні макроекономічні показники України

Показник	Роки			
	2021	2022	2023 (прогноз)	2024 (прогноз)
Зміна реального ВВП у %	3,4	-33,4	5,5	4,9
Зміна індексу споживчих цін, у %	10,0	31,0	20,7	9,4
Зміна базового індексу споживчих цін у %	7,9	24,5	12,4	2,6
Сальдо поточного рахунку, млрд дол. США	-3,2	6,4	-3,9	-8,8
Міжнародні резерви, млрд дол. США	30,9	20,8	21,2	28,7

Джерело: [11–12]

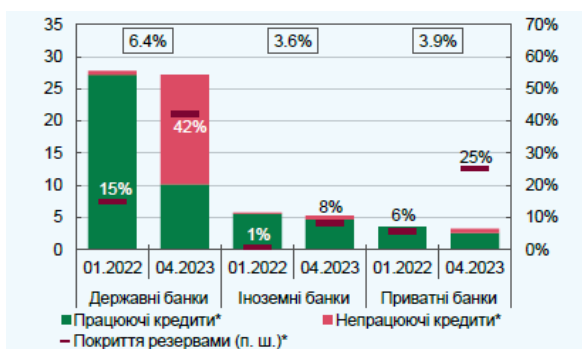

Рис. 1. Валові кредити «зеленої» енергетики, млрд грн [10]

Висвітлюючи перспективи повноцінної розбудови України та інтеграції її до ЄС з орієнтацією на сталий розвиток та зелений курс економіки, можна виділити деякі ключові принципи та напрямки, які допоможуть забезпечити успішну та ефективну післявоєнну відбудову:

1. природоохоронна та кліматична політика: реалізація принципів «зеленої» відбудови має враховувати вимоги збереження природи та зменшення викидів парникових газів. Модернізація економіки, декарбонізація, збереження біорізноманіття та сталий розвиток повинні бути ключовими фокусами.

2. «Зелена» економіка та енергоефективність: Розвиток «зеленої» економіки, яка базується на низьких викидах вуглецю, енергоефективності та екологічно відповідних практиках, сприятиме сталому росту та споживанню.

3. Потреби громад і сталий розвиток: післявоєнна відбудова має сприяти поліпшенню життя громадян та сприяти сталому розвитку країни в цілому. Процес відбудови повинен бути спрямований на задоволення

потреб українців та покращення їх якості життя.

4. Спільна відповідальність, інновації та співпраця: успішна відбудова ґрунтується на принципах спільної відповідальності, інноваційності, співпраці, солідарності, гнучкості та взаємозалежності. Ці принципи стимулюватимуть інновації та співпрацю між різними секторами та державними органами.

5. Взаємозалежність та солідарність: сталість розвитку передбачає взаємозалежність та спільний підхід до розв'язання проблем. Забезпечення взаємної допомоги та спільної дії буде сприяти успіху відбудови та інтеграції.

Усі ці принципи спрямовані на досягнення сталого розвитку, забезпечення екологічної стійкості та ефективного виконання Копенгагенських критеріїв для вступу до ЄС. Основний акцент робиться на забезпеченні екологічної та енергетичної ефективності, сприяттє сталому розвитку та поліпшенню якості життя громадян [13]:

«Зелені» фінансові інструменти можуть стати справжньою каталізатором для екологічного, економічного та соціального відновлення України після військового конфлікту.

Банківська сфера сприяє розвитку екологічних галузей та забезпечує ефективні інвестиції в ці сектори. У цьому контексті виникає ряд банківських посередників, які допомагають підтримувати та сприяти зеленому розвитку.

«Зелені» банки, створюються у вигляді нових галузевих банки, спеціалізованих на фінансуванні екологічних ініціатив та спрямованих на реалізацію «зелених» кредитів, інвестування в проекти відновлюваної енер-

гетики, екологічну інфраструктуру тощо. Деякі існуючі банки впроваджують спеціалізовані відділи або підрозділи, які займаються «зеленими» фінансовими ініціативами.

Протягом розцвіту довоєнної «зеленої» енергетики, банки активно надавали кредити для розвитку цієї галузі. У валовому кредитному портфелі банків, за даними НБУ, частка кредитів «зеленої» енергетики становила приблизно 4%. Проте зеленій енергетиці постійно доводиться вирішувати проблеми, які існують протягом багатьох років та поглибилися за період війни. На початок травня 2023 року накопичений борг за придбану зелену електроенергію становить 18.6 млрд грн.

На сьогоднішній час зазнали руйнувань, були знищені або захоплені приблизно 20% сонячних енергетичних об'єктів та 80% вітрових генераційних установок. Відновлення цих об'єктів стає проблемою через обмежені ресурси підприємств та майже зупинене кредитування. Банки в галузі зазнали збитків, які складають половину їх кредитного портфеля. Недостатність доходів, матеріальні пошкодження та втрата робочих можливостей призвели до ситуації, коли деякі компанії не можуть виконати свої зобов'язання щодо виплати боргів. За початок травня частка непрацюючих кредитів в галузі зростала до 51%, у той час як на початку конфлікту вона складала менше ніж 3% [10].

Під час конфлікту деякі виробники відновлюваної енергії мали змогу оплачувати лише відсотки за «зеленим» тарифом через обмежені фінансові надходження. Однак рівень виплат за «зеленим» тарифом залишався низьким, а перспективи для сектору залишалися невизначеними. Відсутність можливостей може призвести до збитків, якщо компанії не зможуть забезпечити необхідний рівень платежів [10]

На поточному воєнному етапі «зелений» банкінг стикається з деякими зовнішніми загрозами та слабкими сторонами, які обмежують його активний розвиток та використання. Пріоритетність інших економічних проблем. Наразі, українська банківська система знаходиться під впливом різноманітних економічних проблем, викликаних воєнним станом та падінням економіки, і «зелені» ідеї можуть не бути на першому плані як для банків так і для підприємств. В Україні ще не сформувався широкий зелений світогляд серед населення, як це може спостерігатися у більш розвинених країнах.

Отже, на нашу думку, роль банківської системи України в процесі «зеленого» післявоєнного відбудовування економіки України може бути спрямована в наступних напрямках (рис.2).

Фінансова підтримка для відновлення зеленої енергетичної інфраструктури. Це є

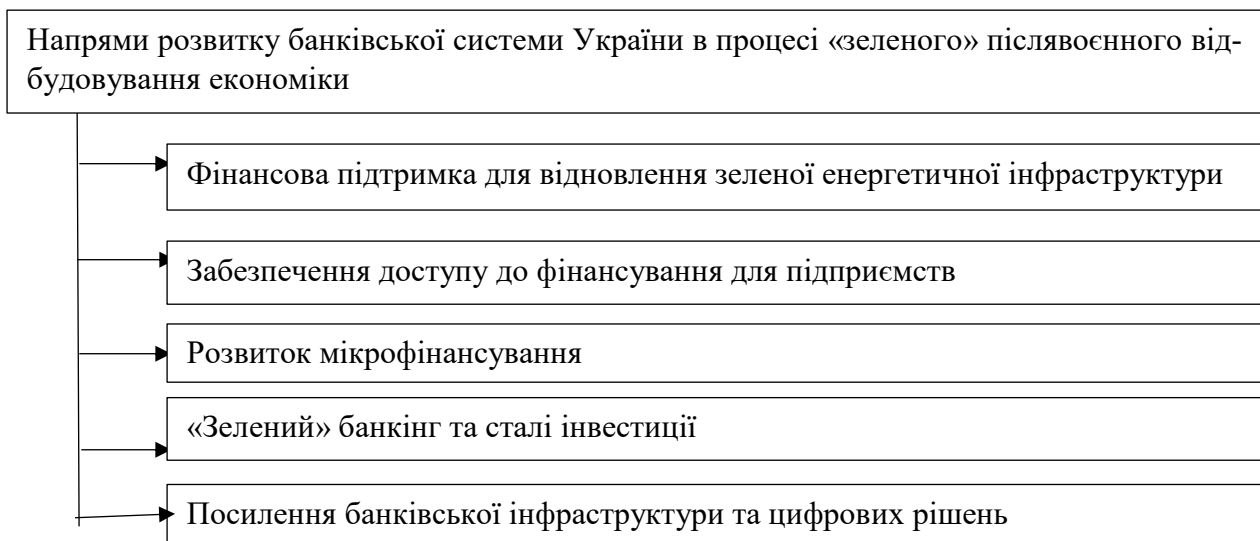

Рис. 2. Напрями розвитку банківської системи України в процесі «зеленого» післявоєнного відбудовування економіки

ключовим чинником для забезпечення ефективного функціонування «зеленої» економіки та покращення якості життя населення.

Забезпечення доступу до фінансування для підприємств. Банківська система може сприяти підприємствам у отриманні необхідних фінансових ресурсів для відновлення виробництва та розширення бізнесу. Це допомагає створювати нові робочі місця та підтримувати економічний ріст.

Розвиток мікрофінансування. Банківська система може розвивати мікрофінансові ініціативи, які сприяють підтримці малих та середніх підприємств, які є ключовими для сталого розвитку економіки та зменшення безробіття.

«Зелений» банкінг та сталі інвестиції. Банки можуть грати важливу роль у розвитку «зеленого» банкінгу та сприяти інвестуванню в «зелені» проекти, які сприяють екологічно чистому відновленню країни.

Посилення банківської інфраструктури та цифрові рішення. Розвиток банківської інфраструктури та впровадження цифрових рішень можуть покращити доступ до фінансових послуг та сприяти ефективному функціонуванню банківської системи.

Активізація банківського кредитування у післявоєнному відновленні «зеленої» економіки повинна супроводжуватися діями з підвищення інвестиційної привабливості та залученням зовнішнього фінансування. Відновлення економіки після конфлікту потребує значних зусиль для відновлення та розвитку, і зовнішні ресурси можуть відіграти ключову роль у цьому процесі.

Отже, залучення прямих інвестицій та кредитів міжнародних фінансових ринків може сприяти зміцненню фінансового стану банків та економічному відновленню країни. Важливо створити привабливу інвестиційну кліматичну політику, сприяти структурним реформам, спрямованим на поліпшення бізнес-середовища, та забезпечити стабільність правової системи.

Рівновага між інфляцією та темпами економічного зростання дійсно має велике значення. Високий рівень інфляції може підірвати довіру та споживчий попит, тоді як низький рівень інфляції може забезпечити стабільність в економіці. Балансування цих факторів вимагає комплексного підходу та

діалогу між урядом, центральним банком та іншими зацікавленими сторонами.

У цьому контексті важливо розглядати банківську систему не тільки як постачальника кредитування, але й як важливий інструмент забезпечення сталого розвитку економіки. Інвестування у пріоритетні галузі та підтримка ефективності кредитування можуть допомогти відновити кредитний потенціал банківської системи та сприяти зростанню та сталому розвитку економіки України після воєнних подій [14].

Відновлення України після війни вимагатиме створення нового фінансового механізму, який охоплюватиме не лише відновлення національної економіки в цілому, але й підтримку фізичних та юридичних осіб окремо. Також важливим аспектом буде відновлення повномасштабного кредитування. Серед джерел кредитних ресурсів, які можуть бути задіяні, можна відзначити кошти Світового банку [15].

Ця нова фінансова система буде ґрунтуватися на банківській системі та має передбачати ряд важливих аспектів. По-перше, вона має включати механізми компенсації вартості втраченого майна. По-друге, необхідно зробити доступними програми будівництва житла для населення. По-третє, важливо підтримувати релоковані підприємства та відновлювати зруйновані підприємства та інфраструктуру. По-четверте, слід сприяти започаткуванню нових бізнесів та підтримувати існуючі. Також, необхідно визначити галузі, які будуть в основі розбудови та розробити механізми фінансової підтримки для них. Крім того, потрібно розглянути, як розподілятимуться кошти від репарацій та реституції.

Центральну роль у цьому процесі відіграють банки. Проте, ця роль має бути підкріплена високим рівнем капіталізації, ліквідності, стабільності та стійкості, щоб забезпечити успішне відновлення країни після війни. Інтеграція «зелених» інвестицій та фінансових інструментів «зеленого» банкінгу в економічні стратегії післявоєнного відновлення може сприяти створенню стійкої та конкурентоспроможної економіки України, яка відповідає вимогам сучасного світу та стандартам ЄС.

Висновки. Отже, післявоєнний період для будь-якої країни є викликом, який вимагає виважених та стратегічних рішень. Україна, не виключення, повинна враховувати роль своєї банківської системи у цьому процесі. Банки стають основним каталізатором економічного та соціального відновлення країни, допомагаючи стабілізувати фінансовий сектор та забезпечити сталий економічний зріст.

Їхні фінансові послуги необхідні для відновлення інфраструктури, підтримки малих та середніх підприємств, а також для забезпечення життєвого рівня населення. Банківська система України має велике відповідальність у забезпеченні фінансової стабільності та довіри як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. Її роль у фінансовому розвитку може бути ключовою для впровадження інноваційних проектів та сприяти вирішенню соціальних проблем країни.

Таким чином, банківська система України, як ключовий гравець у фінансовому секторі, має вирішальне значення для забезпечення сталого відновлення економіки та соціальної стабільності після військового конфлікту. Її дії та стратегії матимуть довгостроковий вплив на майбутнє країни, сприяючи її розвитку та процвітання.

Розглянувши роль банків у економічних процесах, особливо в контексті відновлення після воєнних подій, можна відзначити, що підтримка фінансової стійкості банків та їх участь у відновленні економіки можуть дійсно мати дуже позитивний вплив на суспільний розвиток.

Усі ці аспекти вимагають комплексного підходу, співпраці різних секторів економіки та державних органів. Важливо створити сприятливий інвестиційний клімат, поліпшити бізнес-середовище та створити умови для сталого росту.

Розвиток банківської системи як фактору збалансованого «зеленого» розвитку потребує розумного поєднання ролі банків у кредитуванні та інших фінансових послуг, використання зовнішніх і внутрішніх ресурсів, а також планування на довгострокову перспективу з урахуванням соціальних і економічних аспектів.

Література

1. Перший мільярд гривень: Уряд України виділив кошти на відбудову звільнених територій. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/04/10/pershyj-milyard-gryven-uryad-ukrayiny-vydilyv-koshty-navidbudovu-zvilnnyh-terytorij/>.
2. Татарин Н., Чорний Р. Фінансова система України під час війни. *Галицький економічний вісник*. 2022. Том 78-79. № 5-6. С. 75-83. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06_075
3. Schmidt-Traub G., Sachs J.D. Financing Sustainable development: Implementing the SDGs through Effective Investment Strategies and Partnerships. 2015. P. 156.
4. Карлін М. Проблеми й перспективи використання «зелених» фінансів територіальними громадами: світовий досвід та Україна. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. №1. С. 148-157.
5. Сущенко О. Зелена економіка та зелені фінанси в Україні. *Портал Українки*. 2018. №1. С. 148-157.
6. Фролов А. Зелені облигації в Україні як механізм залучення інвестицій в проекти відновлюваної енергетики та енергоефективності. *Урядовий портал*. 2018. URL: <http://saee.gov.ua/sites/default/files/8.%20A.%20Frolov.pdf>.
7. Краснова І.В. Роль та місце банківської системи в забезпеченні економічного зростання в умовах фінансової інтеграції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №21. С. 63-69.
8. Коваленко В. Роль банків в економічному зростанні в умовах глобалізації фінансового простору. Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір: зб. матеріалів IV Міжнародного науково-практичного конференції. [Тернопіль, 8-9 верес. 2021 р.] / редкол.: О.М. Десятнюк, А.Я. Кізіма, О.І. Тулай [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 181-183.
9. Кучер Л.Ю., Кучер А.В., Тріпілець О.В. Зелений банкінг у системі екологічного менеджменту й ефективного фінансування екопроектів. *Вісник ХНАУ. Сер. «Економічні науки»*. 2020. №2. С. 309-324. URL: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2020-2-309>.
10. Звіт про фінансову стабільність (червень 2023 року), / Національний банк України, Київ. 2022. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H1.pdf?v=4
11. Хмарська І.А., Кучерява К.Я., Клімова І.О. Особливості післявоєнного відновлення економіки України. *Економіка та суспільство*. 2022. №42. С. 31-39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-31>
12. Інфляційний звіт (липень 2022) / Національний банк України, Київ. 2022. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Inflation_Report_for_Experts_pr_2022-Q2.pdf?v=4
13. Янчинський В., Панухник О.В. Зелена відбудова України. // Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму

зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах». Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 32-34. (Розвиток соціально-економічних систем мікро-, мезо- і макrorівня: конфлікт традиційних моделей та економічних реалій ХХІ століття).

14. Охрименко І., Білошапка В. Вплив банківського кредитування на економічний розвиток України: реалії та перспективи на тлі війни. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Економіка»)*. 2022. № 6(8). С. 405-423. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-405-423](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-405-423)

15. Нянько В., Нянько Л., Нянько В. Банківська система за воєнного стану та у післявоєнному відновленні України *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. Випуск 35. 2022. С. 96-105. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7643321>

References

1. Pershyi miliard hryven: Uriad Ukrakhny vydilyv koshty na vidbudovu zvilnenykh terytoriyi. Retrieved from <https://armyinform.com.ua/2022/04/10/pershyj-milyard-gryven-uryad-ukrayiny-vydilyv-koshty-navidbudovu-zvilnenykh-terytorij/>

2. Tataryn, N., & Chornyi, R (2022). Tataryn N., Chornyi R. Finansova systema Ukrainy pid chas viyny. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, Tom 78-79, (5-6), 75-83. Retrieved from https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06.075

3. Schmidt-Traub G., Sachs J.D. Financing Sustainable development: Implementing the SDGs through Effective Investment Strategies and Partnerships, 2015. P. 156.

4. Karlin, M. (2018). Problemy i perspektyvy vykorystannia «zelenykh» finansiv terytorialnymy hromadamy: svitovyi dosvid ta Ukraina. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 1(13), 148-156.

5. Sushchenko, O. (2018). Zelena ekonomika ta zeleni finansy v Ukraini. *Portal Ukrainy*, (1), 148-157.

Retrieved from <https://delo.ua/business/zelena-ekonomika-ta-zeleni-finansi>

6. Frolov, A. (2018). Zeleni oblihtsii v Ukraini yak mekhanizm zaluchennia investytsiyi v proiekty vidnovliuvanoi enerhetyky ta enerhoefektyvnosti. *Uriadovyi portal*. Retrieved from <http://sae.gov.ua/sites/default/files/8.%20A.%20Frolov.pdf>.

7. Krasnova, I.V. (2016). Rol ta mistse bankivskoi systemy v zabezpechenni ekonomichnoho zrostantia v umovakh finansovoi intehratsiyi. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, (21), 63-69.

8. Kovalenko, V.V. (2021). Rol bankiv v ekonomichnomu zrostanti v umovakh hlobalizatsiyi finansovoho prostoru. *Proceedings from MIIM '21: IV Naukovo-praktychna konferentsiia «Suchasni determinanty fiskalnoi polityky: lokalnyi ta mizhnarodnyi vymir»* (pp. 181-183). Ternopil: ZUNU.,

9. Kucher, L.Lu., Kucher, A.V., & Tripilets, O.V. (2020). Zeleni bankinh u systemi ekolohichnoho menezhmentu i efektyvnoho finansuvannia ekoproektiv. *Visnyk KhNAU, Ser. «Ekonomichni nauky»*, (2), 309-324. Retrieved from <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2020-2-309>.

10. Natsionalnyi Bank Ukrainy. (2023). Zvit pro finansovu stabilnist (cherven 2023 roku). Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Inflation_Report_for_Experts_pr_2022-Q2.pdf?v=4

11. Khmarska, I.A., Kucheriava, K.Ya., & Klimova, I.O. (2022). Osoblyvosti pislyavoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo*, (42), 31-39. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-31>

12. Natsionalnyi Bank Ukrainy (2022). *Inflatsiyinyj zvit (lypen 2022)*. Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Inflation_Report_for_Experts_pr_2022-Q2.pdf?v=4

13. Yanchynskyi, V., & Panukhnyk, O.V. (2022). Zelena vidbudova Ukrainy. *Proceedings from MIIM'22: IX Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Formuvannia mekhanizmu zmitsnennia konkurentnykh pozytsiyi natsionalnykh ekonomichnykh system u hlobalnomu, rehionalnomu ta lokalnomu vymirakh»*. (pp. 32-34). Ternopil: FOP Palianytsia V.A.

14. Okhrymenko, I., & Biloshapka, V. (2022). Vplyv bankivskoho kredytuvannia na ekonomichnyi rozvytok Ukrainy: realii ta perspektyvy na tli viyny. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii (Seriiia «Ekonomika»)*, 6(8), 405-423. Retrieved from [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-405-423](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-405-423).

15. Nianko, V., Nianko, L., & Nianko, V. (2022). Bankivska systema za voiennoho stanu ta u pislyavoiennomu vidnovlenni Ukrainy. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Ser. ekonomichna. Ser. Yurydychna*, Issue 35, 96-105. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7643321>.

FINANCIAL TOOLS OF «GREEN» BANKING AS COMPONENT INVESTMENTS FOR THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE

L. H. Solianyuk, Ph. D (Econ.), Professor, O. V. Krylova, Ph. D (Tekh.), Associate Professor, A. O. Pozdniakova, Master Student, Dnipro University of Technology

Methods. The study of financial instruments of «green» banking in the conditions of the post-war recovery of Ukraine was carried out using the methods of cognition and objective analysis. The theoretical and scientific-methodological basis of the research is the foundations of financial science

and banking. Official statistical data of the National Bank of Ukraine were used to assess the level of lending and financing of the «green» economy in the pre-war period. Statistical and graphic methods were used to analyze these data. The method of generalization was used to determine the external and internal factors that can influence the development of the «green» economy and its bank financing.

Results. The main features and problems of the functioning of the «green» economy and the influence of the banking system of Ukraine on it during the period of global economic and political challenges are studied. It was found that the effective development of the banking system is important for the development of «green» financing. It was found that bank financing of the «green» economy is very vulnerable to fluctuations in global and national energy markets, as it is constantly dependent on the growing amount of financial resources to finance it. Global crises also have a significant impact on the lending status of Ukraine's «green» economy. An important result of the study is the determination of the main ways of bank activity for the formation of effective «green» banking in order to overcome the negative impact of the state of war in Ukraine, damage to the energy system and further post-war recovery. It has been established that banking institutions can use the international experience of banking financing the development of the «green» economy in order to ensure a quick and effective post-war recovery of the country's energy system and the economy as a whole.

Novelty. The main aspects of «green» banking, its impact on the sustainability of development, as well as the main directions of the development of the banking system of Ukraine with regard to the effective financing of «green» projects in the post-war reconstruction of the country are determined.

Practical value. The prospects of using the tools of «green» banking to promote sustainable development and recovery of Ukraine after the military conflict are highlighted.

Keywords: «green» banking, sustainable financing, «green» investments, sustainable recovery, post-war recovery.

Надійшла до редакції 05.09.23 р.